

נחוג . במסיבת הפתחה שערכו לו ידידיו במועדון הסאטירי בתל-אביב, יום-הולדתו ה-41 של העיתונאי-צייר עמרי נואל בריקדמא, שנולד בארץ, שיר רחב בנחל, היה חבר קיבוץ נתיב הלה, למד סוציולוגיה ו מדעי המדינה בארץ, ניבסטיטה העברית, היה עורך עיתון הנוער העובד במע"ל, משמש מ-1958 כעורך לענייני ארץ-מנות ותיאטרון בארץ-ידיעות אחרונות.



בריקדמא

נחוג . במסיבה משפחתית בבית הלבן, יום-הולדתו ה-60 של נשיא ארץ-צות-הברית ריצ'ארד ניקסון.

נחוג . יום-הולדתו ה-89 של פרו-ספור בריצ'רד ריינור, שהיה שר-התינוך הראשון במדינת-ישראל, יליד ארץ-קראינה, הוסמך ב-1902 לרבנות וב-1917 קיבל תואר מוסמך למדעי ה-היסטוריה. עלה ל-ארץ ב-1921 והחל עובד כמורה בבית-המדרש למורים ב-בית-הכרם בירושלם לים וב-1943 הפך למנהל בית המידע עם הקמת המדינה נבחר לכנסת והמשיך לעסוק בענייני חינוך.



ריינור

נחוג . בביתו בסאן חואן, פורטו ריקו, יום-הולדתו ה-96 של הצלן הספרדי פאבלו קאזאלם הגולה מצרן מאיצו מאז מלחמת האזרחים בספרד. כשנשאל השבוע אם אינו מתכוונן לבקר בארץ-מולדתו, השיב: "אחזור לספרד רק כאשר הגנרל פרנקו יותר על השלטון."

נחוג . יום-הולדתו ה-100 של אחד מחלוצי תעשיית הסרטים בתולדות ארץ-צוקור, שהגיע בגיל 16 מהונגריה ל-ארצות-הברית. פתח חנות לפירות שקיבל ואחר עבר לתעשיית הסרטים והיה מייסדי אולפני פרמונט.

מונה . לתפקיד נציב קבילות של קופת-החולים הכללית, יעקב נאש, שהיה במשך שנים דובר המשטרה.

יומדים להתגרש . בדנמרק, אחרי 13 שנות נישואין ושני ילדים (ילד בגיל 11 וילדה בת תשע), ראש ממשלת דנמרק לשעבר ינס-אולטו קראג (58) שהתפטר לפני שלושה חודשים מתפקידו ואשתו שהשקנת הלה קראג (48) ש-חורה בקיץ שעבר להופעות על הבמה בתפקיד של יצאנית.

נפטור . במוסד לחולים כרוניים ב-הדרירוסק, בגיל 82, שמואל (סס) זקם, שהיה מראשוני התעשיינים בארץ, יליד ליטה, עבר בנעוריו לדרום-אפריקה ומשם לארצות-הברית. עלה לארץ ב-1923 וניסה להקים מפעל דיג. נכשל וחזר לארצות-הברית. ב-1932 חזר לארץ והקים את מפעל משי זקס ואחר את מפעלי ארגמן ו-זכסוניה.

נפטור . בנוצואלה, אליאסר לופס קונטרראס, נשיאה לשעבר של ונצואלה והאיש שהקים למעשה בשנות ה-30 את צורת השלטון הדמוקרטי בארצו והפך לדמות היסטורית בדרום-אמריקה.

נפטור . בכריסטינה, בגיל 91, ג'ון ווידהר, שכיהן כיו"ר הוועדה הבריטית שעבדה את פרטי תכנית ועדת-פייל לחלוקת ארץ-ישראל ב-1938. על הוועדה שווידהר עמד בראשה הוטל למצוא דרכים מעשיות לביצוע מימצאי ועדת החקירה המלכותית בראשותו של לורד פיל, ש-נשלחה לארץ אחרי מאורעות 1936.

חלם במחר 180 אלף ל"י

תחרות התסריטים של המועצה לתרבות ואמנות מצליחה, מדי שנה, להזיקף בתי-מהון כמה גבות. אלה הן גבותיהם של אנשים שעוד איכפת להם קצת מה מתי רחש בקולנוע הישראלי, וכן כאלה הנפגעים מן הצורה בה מתנהלת התחרות. אחד המרגיש את עצמו נפגע במיוחד הוא ישעיהו ("שיש") קולר, עיתונאי ו-איש-קולנוע המתרעם, זו כבר השנה ה-שנייה, על העיוותים החלמאיים שבתחרות. לפני שנה, זעם קולר כאשר הסתבר לו ששמות השופטים בתחרות חסויים — ו-אילו התסריטים מוגשים בחתימתו המלאה של מחברן. כאשר זעק חסם, נענה ש-אולי יש מידה מסויימת של צדק בדבריו, ואולי אכן יתקנו את המעוות בשנה הבאה. השנה ציפה שיש בתמימות שישתנו דברים בתחרות. ואכן, המועצה לתרבות ואמנות פירסמה הפעם, לשם שינוי, את שמות השופטים — שאינם בדיוק אנשי הקולנוע האידיליים לשיפוט תסריטים. לעומת זאת — עדיין מוגשים התסריטים בחתימה מלאה. קולר, החושד שכמה מן השופטים אינם אוהבים אותו במיוחד, ניסה להגיש את שלו בעילום שם. לדבריו, קיבל אותו חזרה.

שיש פנה לבית-המשפט הגבוה לצדק, ביקש צו-על-תנאי נגד המועצה. בשבוע שעבר נענו השופטים ברנזון, מני וקיסטר



במאי קולר לגלות —

לעיתות, הורו למועצה שתסביר מדוע לא יוגשו לה התסריטים בעילום-שם, ומדוע לא יפסלו את השופטים שעיינו כבר בתסריטים החתומים, ימנו אחרים במקומם. עד אז, ציווה בית-המשפט להמתין בבדיקת התסריטים, להימנע מלפרסם תוצאות. מה ששיכנע כנראה את בית-המשפט היה אוסף התקנונים שהגיש קולר יחד עם עתירתו. אם בתחרויות על פרסים של אלפיים ושלושת אלפים לירות — כמו זו של פסטיבל-הזמר, התסכית המקורי, ציור מטבע מטעם בנק-ישראל או כרזת יום-העצמאות — קיימת חובת עילום-השם, איך ייתכן לוותר עליה כשמדובר בפרסים בסך — 180 אלף לירות?

שלא להזכיר כבר את העובדה, כי בעו"ל הממוכט, גדוש האינטריגות והשינאות הפרטיות של הקולנוע הישראלי — ש-איש אינו נקי מהם, כולל היושבים ב-ועדת-השופטים — הרי שמו של מחבר התסריט, המתנוסס בראש היצירה, יכול לעיתים לקבוע יותר מכל מה שבא אחריו.

תיאטרון

מלחמות הלה מאמה

תיאטרון לה מאמה הוא להקה נסיונית חדשה, המגשמת את דרכה בארץ כפי שעשו להקות דומות במסגרת דומה בארץ-צות אחרות. לה מאמה התמקמה במרתף בשכונת מונטיפיורי, התל-אביבית, העלתה את על שיר השירים, שנכתב אמנם על-ידי שלמה המלך, אבל בוים ופורש על-ידי יצחק ("בבי") נאמן. ריק מעטש שמעו

על כך, מאחר ופירסום נרחב לא נעשה לעניין. לאחר חודש של הופעות, הוחלט להוריד את ההצגה, להמתין עד שההצגה הבאה תהיה מוכנה.

נאמן והשחקנים עבדו כמעט בהתנדבות, והתמורה היחידה שיקלו לקבל, הייתה תגובת הקהל. עתה, משהורדה ההצגה, גם זה ניטל מהם. כאשר התלונן נאמן בפני מנהלת התיאטרון, רינה ירושלמי, נענה על-ידיה: "צר לי להודיע לך שאינך מבין במה תיאטרון זה עוסק". לא פלא שנאמן הגיע למסקנה שמנסים לסתום את פיו, ושמתכילים לו ולשחקניו, שעבדו זמן רב על ההצגה, באופן אישי. רינה ירושלמי חושבת אחרת. היא סירבה להפעיל יחסי-ציבור ועיתונות בהצגה זו, משום שלדעתה העיתונות נוטה ל"שחית כל דבר נסיוני, להציגו באור נפוח ויומריני מן הדרוש. אחר כך, כאשר הנסיגה יונ אינו עומד ביומרות אלה — הוא נקי טל ללא רתמים. כל עוד להמאמה מפע"ש את דרכה — יכולה העיתונות להזיק יותר מאשר לסייע.

החטא (של הקאמרי)

ועונשו (של הקהל)

|| "החטא ועונשו", מאת פ.מ. דוס-טויבסקי, התיאטרון הקאמרי ו-התיאטרון העירוני חיפה. עברית: הלית יריב. עיבוד ובימוי: אנדרה ברסאק. תפאורה ותלבושות: יו"ברט מונלופ, אלן אלכסיס-ברסאק.

רסקולניקוב מסתובב אנה ואנה על הרמה. הוא רצח. כולם קראו כבר מזמן את החטא ועונשו, ויודעים שהוא רצח. גם מי שלא קרא יודע שהוא רצח. רק המשטרה עוד לא יודעת.

כולם יודעים שהיא תדע בסוף. כולם יודעים גם שזה לא חשוב. מה חשוב הם העינויים הנפשיים הנוראים המכרסמים ברסקולניקוב כחולעת-רקב בתפוח צעיר. "לגלות או לא לגלות?" מתלבט עורך קוטלר על הבמה בלחשיה דרמטית. בהצגת-הבכורה. "לא!" עונה לו קול מל-עייג מן היצע. כמו בהצגת-שחרית מריסיטה לילדים.

למה? האם היתה זו קריאת הפושט המסורתית של הסינרמה? האם הגיעו גם להצגת-הבכורה של הקאמרי פלוגות המחץ של קומנדו-דיז'ונן, או מגלגלי הבקבוקים הניאורוטיים המקובלים בקול-נוע הישראלי?

נראה שלא היתה זו תופעה חד-פעמית. כמה תמונות מאוחר יותר, הפסיק קוטלר את ההצגה בקריאת-זעם: "אם אתם אינן פנטילים אל תבואו לתיאטרון. אם לא לא תסתמו את הפיות נפסיק את ההצגה!"

של הקהל. כי מן הרגעים הראשונים. אחרי שהתפאורה המרשימה עשתה את הרושם הדרוש, החל הקהל להראות סימני עייפות ראשונים. הוא השתעל, התעטש, וחיכך בגרונו. זע בכיסאות, הפיל תוכי-ניות, דפק בדלתות. וניגן שהיאחד סימ-פוניה בלתי-גמורה של שיעמום.

מסתבר שגם מיבצעים ענקיים מסוג לים לשעמם. וכשענקים מעוררים חוסר-אמון, הרי גם התגובות חריפות מן הרגיל. מה שקרה לחטא ועונשו, הוא תופעה טימפוטמית ליצירה שהתגמדה. התפאורה אומנם, ששאה גדולה ומרי-שימה, נוסעת בכל כיוונים, עולה ויורדת — אבל למרבה הצער, מרשימה הרבה יותר מן השחקנים. הקהל מודע בלי הפסק לתנועתיה של התפאורה — ומודע פחות ופחות לבעיותיו של רסקולניקוב, השולח מונולוגים ארוכים בקריאה לבנה אלה ניסים אלונים, ועם עוויתות עצבניות כמי שברח מאשראטון של מארה סאד. מסביבו מתהלכים כמה צללים נוספים, המגבירים את הטישטוש שבדמויותיהם בהופעות והיעלמות מהירות מאוד, כפי שהכתיב להם הבמאי.

הבמאי עצמו, ככל הנראה, גמר להתלבט בין נסיונו לנתח פושע מודרני ה-ממוקם במיקרה במאה הקודמת — ל-סאטירה קלת-תנועה על יחסים בין פושעים לציידים-פושעים. לרגע, נדמה כי ברסאק התקנא ביצירותיו הקולנועיות של ו'אן-פייר מלוויל — ואז מוגשים דווקא רגעי האמת היחידים המשכנעים בהצגה. וגם זאת רק בעזרתו האדיבה של אלברט חיוקיהו.

אך ההברקה מתעמעמת במהרה בחילוך פי תמונות מהירים, המחזירים את הניגון המלודרמטי והדיקלומים המיוסרים אל הרמה. הקהל משתק לעוד כמה דקות כשאמנון מסקינג מניח הצגת-יחיד מועזת בדמות סביריגאילוב, ואז, שוב יורד קיר מצוייר לתפאורה, טכניקה נהדרת, ותו לא. ושבו עולים השיעולים באולם.

תקליטים

הארז'קים לוצח

● מבין הלהקות שצצו כמו פטריות בעקבות דם יזע ודמעות, שיקאגו (CBS 69018) היא הידועה, ויש אומרים גם המוצלחת ביותר. אולם בסופו של דבר, זה עדיין נשמע כמו עבודה מאומצת של מי שמנסה להידמות למקור מוצלח יו-חר. למשל, כאשר מגישים גירסת פופ-ג'ז כביכול לסגנון המוסיקלי של אדגר וארוה. ואם כי זה הרבה יותר מעניין מן הרמה הממוצעת של תקליטי להקות-הקצב למי-



קומטר (יושב) ומסקין ב"החטא ועונשו"

— או לא לגלות

לא היתה זו הפעם הראשונה בתולדות תיו הקצרים של החטא ועונשו — ההצגה החדשה של הקאמרי, בשיתוף עם התיאטרון העירוני של חיפה — שקוטלר הפסיק את ההצגה בהשתקף בוטה של הקהל לא היתה זו גם הפגנת-השיעום הראשונה